Dibuix Contemporani,
Documentació Gràfica i Pràctiques d'Arxiu

ARC DE VIGILÀNCIA

Mireia Sala-Planell
Giovanni Nichele
Ot Boltà
Jana Sellés

Professors: Antonia del Río i Marc Anglès
Curs 2025/2026

ÍNDEX

Sinopsi 2
Memòria explicativa 3
Objectius 4
Descrpició i context 6
Procés 14
- Investigació 14
- Acció 16
- Post-Acció 17
- Vídeo 19
- Instal·lació 23
- Llibre 29

Conclusions 34
Bibliografia i Webgrafia 36
Taula d'imatges 37

SINOPSI

Generar dades errònies a partir de micro sabotatges.
Col·lapse en un fals embús. Generar una multitud.
El retorn del cos dins la dictadura de les dades.
Autovigilància i control. L'observat i l'observador.

Un però noranta-nou,
Resistir en el menys u amb cent u.
Fer fora el dins, fer dins el fora.
Un cos càlid en llum freda.

MEMÒRIA EXPLICATIVA

Aquest projecte comença amb una observació a la biblioteca. A l'entrada, uns arcs de seguretat que aguaiten silenciosos, en ells, una pantalla comptabilitza les persones que entren i surten. Vam dubtar si sempre havien estat allà o si simplement no ens hi havíem fixat abans. Segurament té a veure amb què el dispositiu és transparent, està situat en un lloc de pas,= just als costats de l'entrada i la sortida, i perquè justament no interessa que cridin massa l'atenció.

El mateix dia vam començar a jugar amb l'artefacte: vam passar pels arcs de diferents maneres, vam alterar el recompte i vam observar com el cos podia interferir en les dades. L'acció era divertida, però es tornava alhora política i punyent.

En investigar-ho, vam descobrir que forma part d'un sistema de l'empresa TECHKOVERY, destinat a controlar l'accés i els préstecs de la biblioteca. Parlant amb el personal, vam saber que el sistema genera estadístiques i dades a les quals poden tenir accés. Vam preguntar a la Mònica Arenas, la responsable de la biblioteca, i vam aconseguir les dades alterades d'aquell mateix dia. Era un gràfic, un dibuix de línies. Estàvem dibuixant amb el cos i les dades generades?

Es tracta d'una acció *site-specific* que vol fer visible aquest funcionament silenciós dins la biblioteca, reflexionar al voltant de les eines de control quotidianes i trobar maneres per burlar-les.

"Calen resistències que no es deixin reduir."
(Martí Peran, comunicació personal, 10 de novembre de 2025)

OBJECTIUS

Crear un fals embús a la biblioteca modificant les dades de la màquina amb els nostres cossos, tot generant un nivell d'ocupació artificiós al recompte de la web: -1 llocs disponibles. D'aquesta manera, crear un error visible dins d'un sistema que es presenta com a precís i inqüestionable, per tal d'evidenciar la seva condició errònia.

Durant una jornada, de 8:30h a 20:30h es situa el comptador a -1, donant voltes al dispositiu. Cada vegada que entra alguna persona, un de nosaltres surt, i a l'inrevés, procurant deixar el registre sempre en el mateix número.

Generant aquesta acció *site-specific*, es posen en qüestió – mitjançant el joc i el cos –- la veracitat de dades que pretenen representar la realitat de manera objectiva i vigilar-la, i controlar-la. El projecte confronta el cos amb les dades, fent visible com els sistemes de control poden fallar, produir errors o generar ficcions digitals a partir de realitats físiques. Aquesta falsa congestió, obre una petita escletxa per posar focus en aquests mecanismes invisibles dins d'un espai quotidià i institucional com la biblioteca.

Fig 1. Fotograma del vídeo de l'acció *Arc de Seguretat*.

DESCRIPCIÓ I CONTEXT.

El projecte neix de l'observació d'un espai aparentment neutre i de lliure accés: la biblioteca. A l'entrada, un sistema de recompte i control registra les persones i els llibres, però sovint passa desapercebut. A una sessió de la classe 'Crítica de la Representació' del Martí Peran vam parlar de l'extractivisme digital, i ens va semblar interessant explorar com podríem jugar amb aquests sistemes: com profanar-los, entorpir-los, sabotejar-los i fer visible la seva funció de control i vigilancia.

Explorem críticament l'aparell de TECHKOVERY com a dispositiu de regulació que tradueix cossos i espais en dades, generalitzant presències i dissolent subjectes en processos de quantificació. Es pregunta com ocupem aquests espais tecnològics i com podem recuperar la paraula i la posició des del lloc que habitem.

Mitjançant la introducció de presències que físicament no hi són, el projecte intervé en els marges d'error de la màquina, entenent-los com a espais de possibilitat crítica. La traducció cos–espai–dada s'activa com un circuit reversible que permet retornar al cos des del cos.
Lluny d'una noció d'identitat fixa, el projecte proposa subjectivitats en procés que transformen l'espai físic i virtual, desplaçant la seva funcionalitat productiva cap a una pràctica creativa.

La intervenció que proposem és mínima i performativa: introduir un error en les dades, crear un fals embús a la biblioteca, amb un marcador que mostri "-1 llocs disponibles". És un micro-sabotatge, un joc amb el sistema que alhora tanteja amb la seva fragilitat, i en el nostre cas, amb la distància entre dades i realitat. És escolar-nos per l'escletxa i accentuar l'error en el recompte de dades.

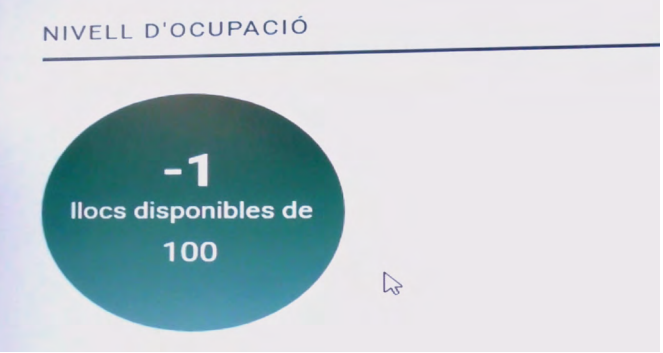

Fig 2. Fotograma del vídeo de l'acció *Arc de Seguretat*. Nivell d'ocupació a la web del CRAI Belles Arts durant la intervenció.

Es construeix a partir de la tensió entre buit i ple, visible i invisible, fent evident que l'espai aparentment neutre està travessat per fluxos de dades i sistemes de control. El dins i el fora de la biblioteca es desdoblen entre l'espai físic del cos i l'espai abstracte de les dades. Això ressona amb el treball de Núria Guiu, qui investiga la relació entre cos, imatge i relacions de poder. També agafem de referència a Mario Santamaría, el qual treballa amb l'espai no tant com a lloc físic estable, sinó com a sistema de circulació, accés i control. És el cas de *Telephone Conversations* on s'evidencia la possibilitat

d'error d'un *software* programat per la videovigilància dels treballadors i dels llocs de treball, que permet als usuaris de la xarxa accés lliure a informacions sensibles de les persones vigilades.

Fig 3. *Telephone Conversations*. (video frame). Mario Santamaria. 2012-14.

En forçar els dispositius de seguretat, control i vigilància, l'obra revela la fragilitat de la xarxa de dades que regula l'espai. Els límits físics i virtuals es confonen, i el control es mostra com un control descontrolat, sempre sotmès a l'error tecnològic, com en els sistemes de recompte de persones. Aquest gest connecta amb Hito Steyerl, que mostra com la vigilància forma part de la vida quotidiana i actua gairebé sense que ens adonem, portant-nos a l'autocontrol constant. Al mateix temps intenta proposar actes de possibles sabotatges com el seu treball *How Not To Be Seen: A Fucking Didactic Educational Installation*.

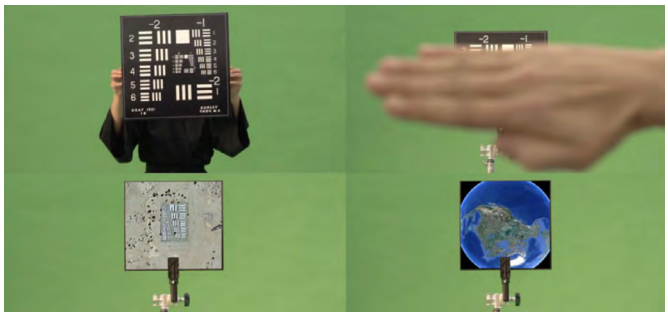

Fig 4. *How Not to be Seen: A Fucking Didactic*. (video frame). Hito Steyerls. 2013.

Nosaltres, amb l'error voluntari, retornem al cos per fer visible la vigilància del dia a dia sobre-datificat. També ens interessa l'exposició *Big Bang Data* que es va fer al CCCB i comissariada per Olga Subirós i Vicente, José Luis de Vicente. La mostra explorava com la producció massiva de dades transforma la manera com entenem el món, la ciutat i els cossos, mostrant tant el potencial com els riscos d'aquesta acumulació contínua d'informació. El nostre projecte dialoga amb aquesta perspectiva en miniatura: proposem una petita interferència en el recompte quotidià, un gest mínim que assenyala com fins i tot els sistemes més banals participen d'aquest "big data".

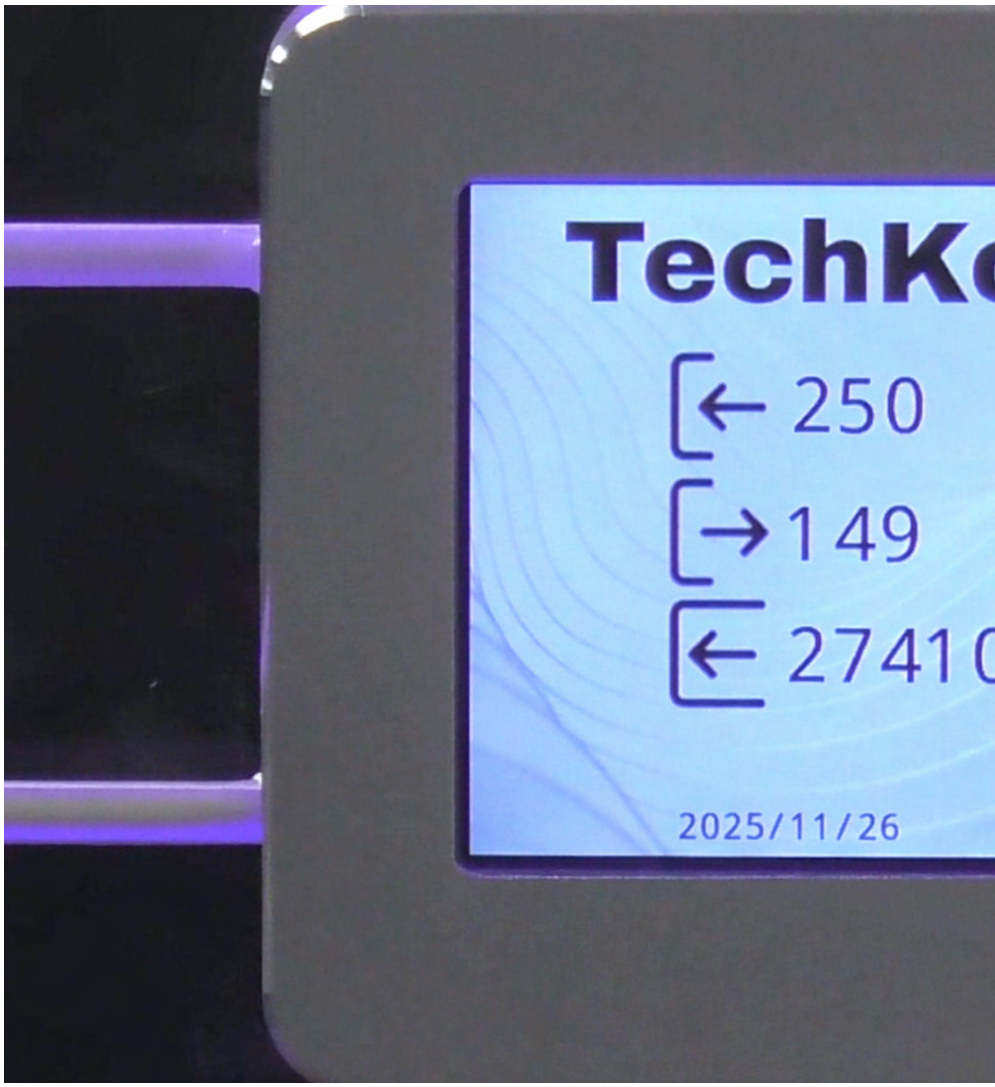

Fig 5. Fotograma del vídeo de l'acció *Arc de Seguretat*. Pantalla del dispositiu de seguretat de la Biblioteca de Belles Arts.

overy
www.techkovery.es

Joc i resistència corporal dins un sistema de control digital, fent visibles els errors, les fissures i la fragilitat de les dades.

Tècniques mixtes: Performance que activa l'eina tecnològica

Dibuixos a partir d'activar l'artefacte que genera gràfics de les dades públiques (privatitzades?)

El dibuix va més enllà dels gràfic. El dibuix està en la pròpia acció/ activació.

Coreografia dels cossos.

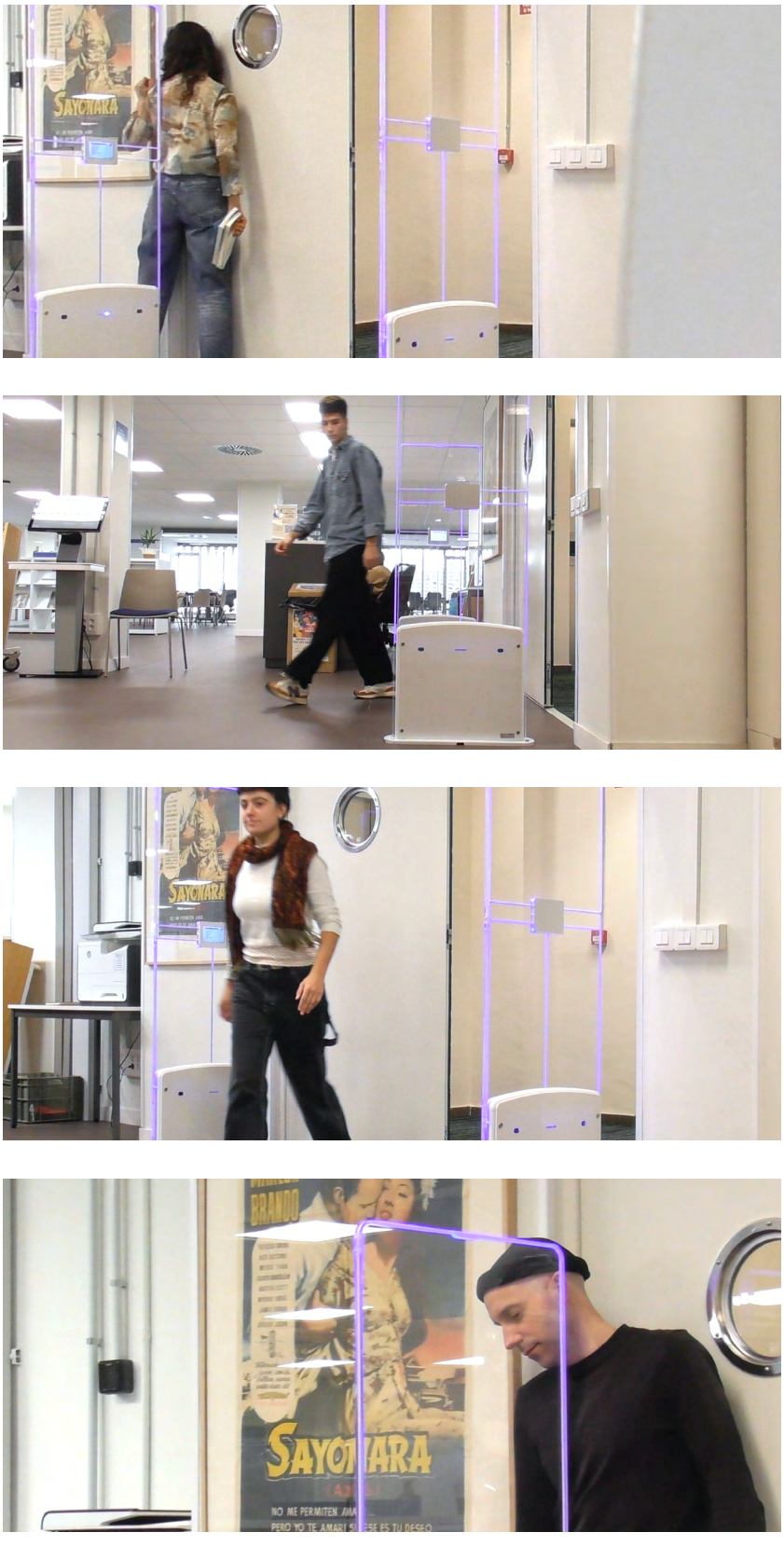

Fig 6. Composició de fotogrames del vídeo de l'acció *Arc de Seguretat*.

Dibuixar performant
Entorpir extractivisme digital
Generar dades errònies
Micro sabotatges
Col·lapsar el trànsit, fals embús
Anonimízate
Big Optics, Panòptic
Retorn del cos
Capital Data

Dataism - Capitalisme de les dades
Dictadura de les dades
Predicció i pronòstic a partir de les dades
Autovigilància i autocontrol
Big Bang Data — CCCB
Resistència que no es deixi reduir
Observat i Observador
AlgoRitme
Multitut - Reunió de singulars
Poble - Dissolució de l'individu

PROCÉS
Investigació

El procés va començar amb la investigació de licitacions públiques, el projecte Techkovery i els arcs de seguretat, per entendre com funcionen els sistemes i el registre de dades dins de la Biblioteca. Vam observar en viu el funcionament de les portes i vam comprovar l'actualització de "llocs disponibles" a la web del CRAI de Belles Arts. Els números canviaven en temps real: https://crai.ub.edu/coneix-el-crai/biblioteques/crai-biblioteca-de-belles-arts

Durant la investigació vam fer una classe teòrica de 'Crítica de la Representació' amb el Martí Peran que ens va ajudar a concretar el marc conceptual i crític, així com a trobar referents teòrics i artístics.

També vam demanar la llista de llibres "extraviats", marcats com disponibles en el sistema digital però absents físicament. Això, ens va portar a pensar amb concepte de "fals embús": persones que aparentment ocupen llocs disponibles a la biblioteca però que no hi són. Tot i que no es va utilitzar literalment el llistat, va ajudar a comprendre el funcionament i la relació amb els cossos en l'acció.

Arcos de seguridad RFID, HF, UHF, EM e Híbridos.
TK-DVD
SEGURIDAD RFID HF
El sistema Dual Virtual door, proporciona una protección para las bibliotecas que requieren un rendimiento óptimo y transparencia. El panel de plexiglás, con colores configurables, se ajusta al diseño más refinado en cualquier decoración de biblioteca.
El sistema DVD reduce retirada no autorizada de artículos de la biblioteca por las etiquetas RFID de detección en cualquier orientación.
Funciones
• Hasta 2 metros por pasillo
• alarma visual y acústica
• Múltiples sistemas de ahorro de energía: Horario de encendido, apagado, y el sistema RADAR, emite únicamente cuando detecta el paso de personas.
• Configurable por software el color de fondo.
• Control remoto.
• Conexión con sistemas externos: Bloqueo puertas, cámaras, notificacion al mostrador…
• Conexión WIFI, Ethernet, Serie, USB.
• Gran pantalla con contador diario y total.
• Soluciones de múltiples pasillos son posibles.
• Conexión al sistema en la nube TechKovery Counter (estadisticas y control de aforo).
TK-DVD Univertitat de Lleida

Fig 7. Captura de pantalla de la web de Techkovery, apartat Seguridad > Arcos de seguridad

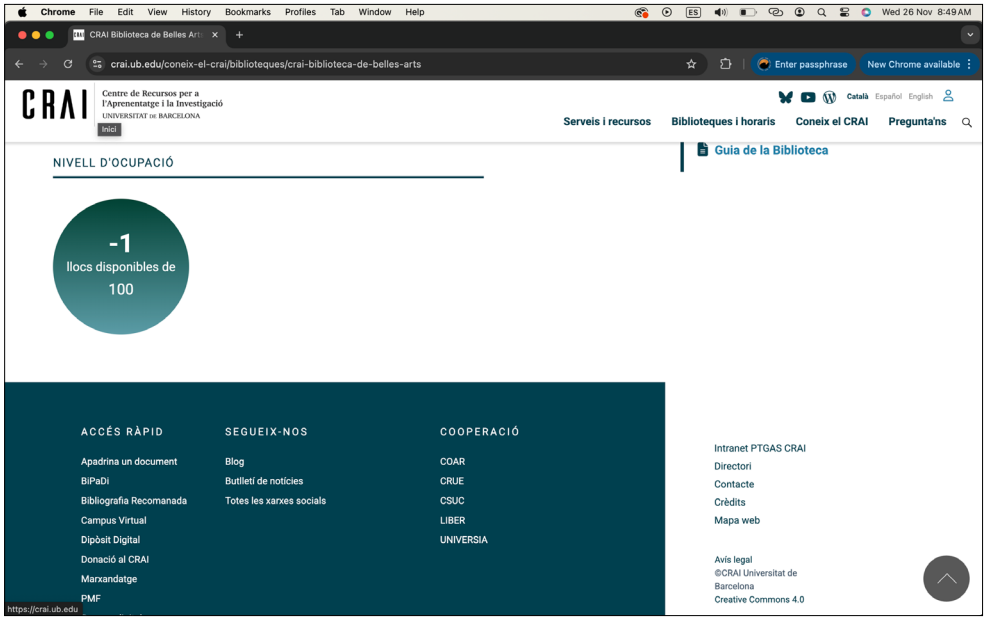

Fig 8. Web CRAI Biblioteca Belles arts
Captura de pantalla del recompte en viu dels llocs disponibles. Es pot arribar a -1!

Acció

Primer dia

Intervenció improvisada d'1 hora per explorar possibles accions, observant la web del CRAI i recopilant gràfics amb la Mònica.

Segon dia

Petita intervenció per comprovar si el sistema podia mostrar "-1 llocs disponibles", confirmant la viabilitat de l'acció principal.

Acció principal

Mantenir un "fals embús" a la biblioteca perquè apareguin -1 llocs disponibles. Coordinació amb la Mònica per organitzar torns i registrar dades, amb horari de 8:30 a 20:30, dividint-nos en 4 torns de 3 hores cadascú. L'acció es va documentar amb vídeo, amb càmera a mà i plans fixes.

Post Acció

Es van analitzar dades, gràfiques i números, i es va decidir no repetir més accions per explotat el potencial conceptual i visual de l'acció ja generada.

Després de plantejar altres accions i investigacions vam decidir centrar-nos en l'acció realitzada en compte d'obrir més fronts d'investigació.

Fig 10. Web CRAI Biblioteca Belles arts
Captura de pantalla del panell que marca el recompte en viu dels llocs disponibles durant les primeres proves.

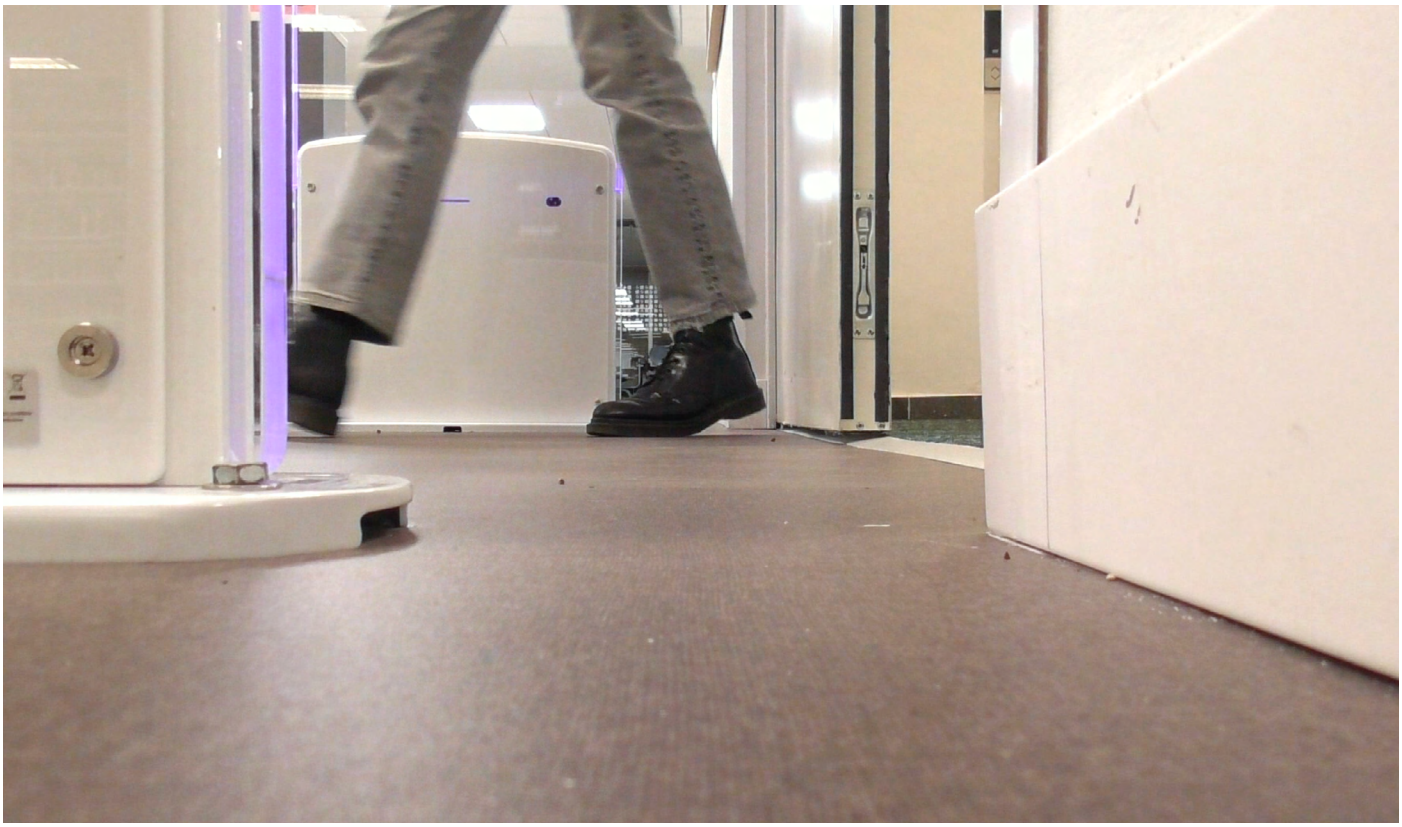

Vídeo

Arc de seguretat (vídeo)

9’ 52’’
2025
Link d’accés

Vam provar diferents llocs on projectar el vídeo a l’entrada de la biblioteca, on havia succeït l’acció. Finalment, vam decidir-nos per projectar-lo a la porta oberta que dona al replà exterior.

D’aquesta manera, la projecció se situa just al marge de l’espai on havia tingut lloc l’acció, i es projecta en l’element que connecta el dins i el fora de la biblioteca. El vídeo mostra l’acció feta entre les portes i es projecta directament sobre aquest mateix suport.

A més, és interessant com l’instal·lació interfereix en el pas de les persones, no físicament (ja que el projector no està davant de la porta) però sí visualment, perquè els caminants passeb entre el projector i la imatge projectada, crant una ombra amb el seu cos. Quan la projecció estava en marxa, era curiós com moltes persones es replantejaven si passar pel mig, o no, i com entrar o sortir de la biblioteca.
Algunes persones, fins i tot van modificar el seu recorregut, passant per darrere del projector per no interrompre la projecció.. com nosaltres havíem en l’acció passant per darrere l’artefacte.

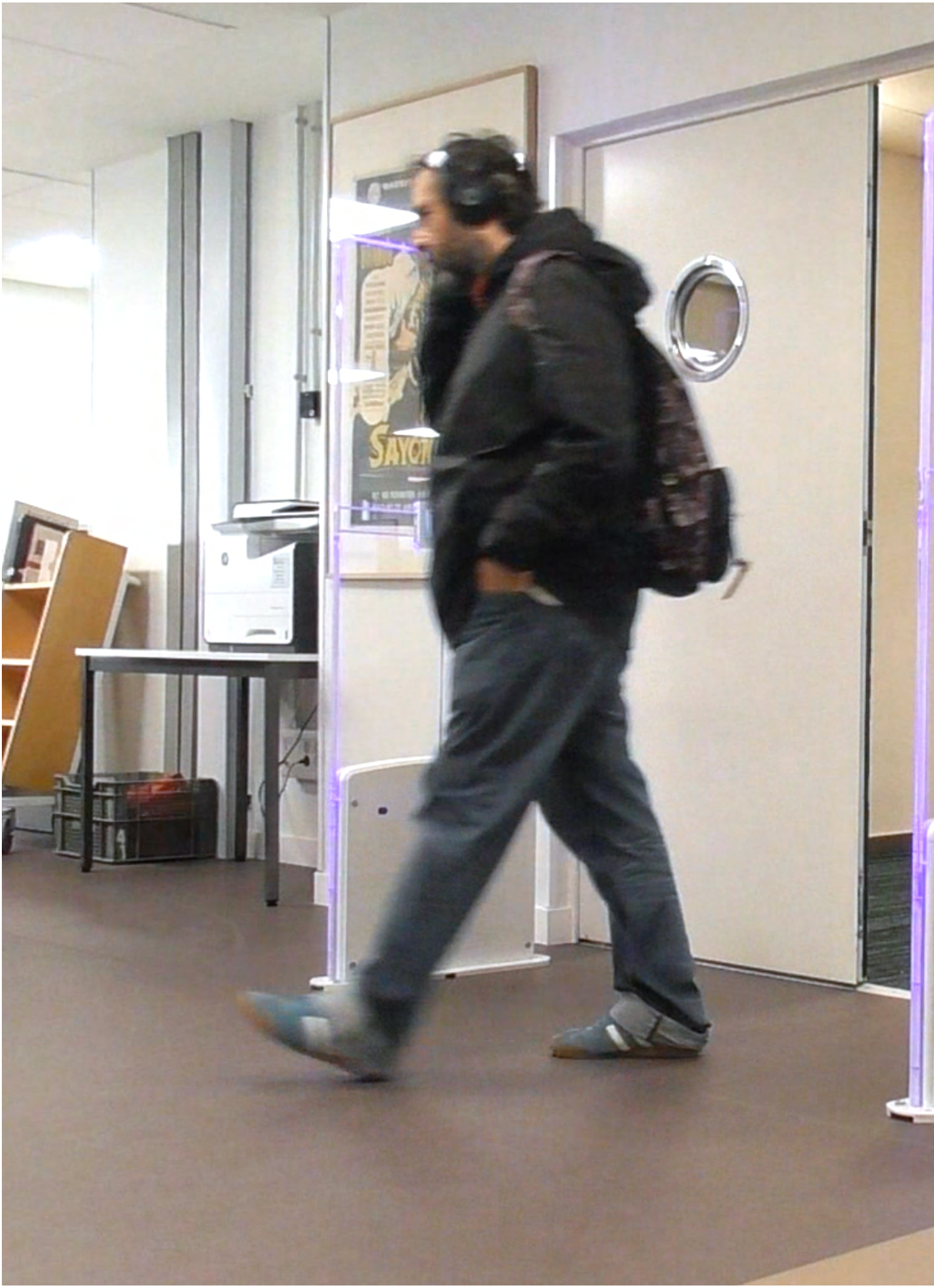

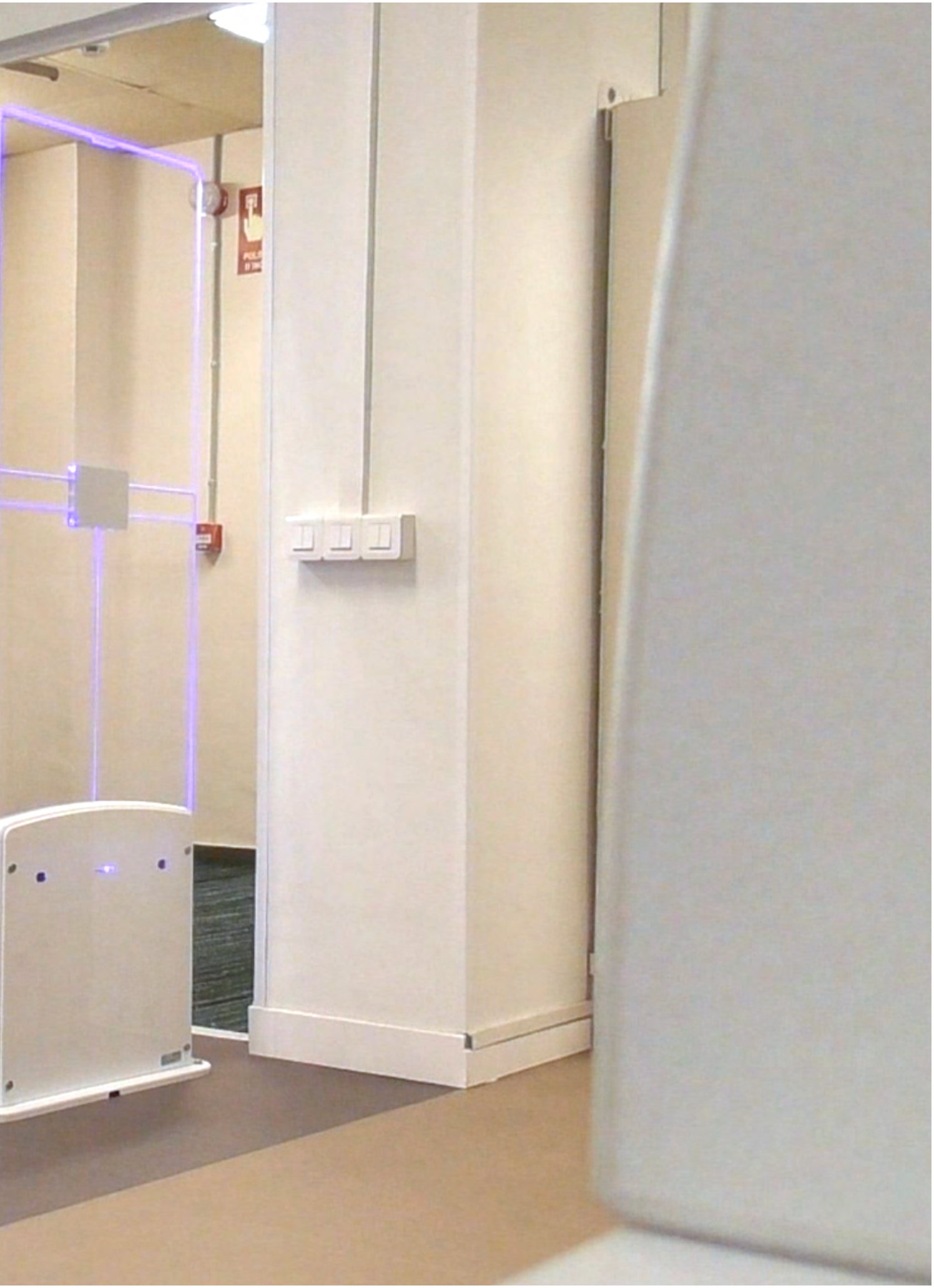

VOPLLS

Arc de seguretat (instal·lació)

Video Instal·lació site specific a la Biblioteca de Belles Arts
Projector i fotollibre
Mides variables
2025

Es van presentar la projecció i el llibre, però no es podien veure simultàniament: per veure el llibre calia desactivar el projector. Això reforça la idea que la documentació de l'acció funciona com un cos: vídeo i llibre no poden existir completament alhora, només es pot habitar una forma de presència a la vegada.

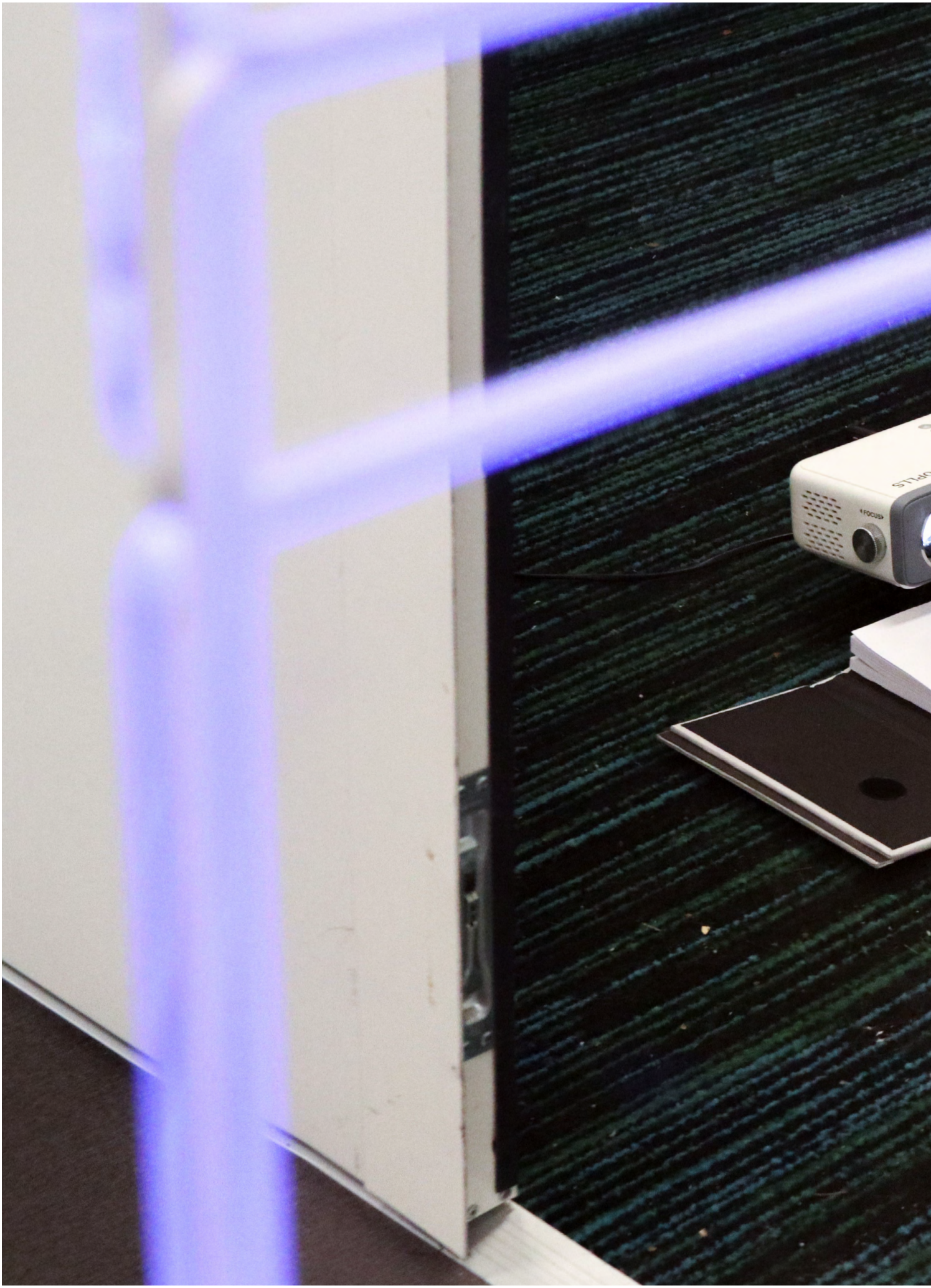
FOCUS

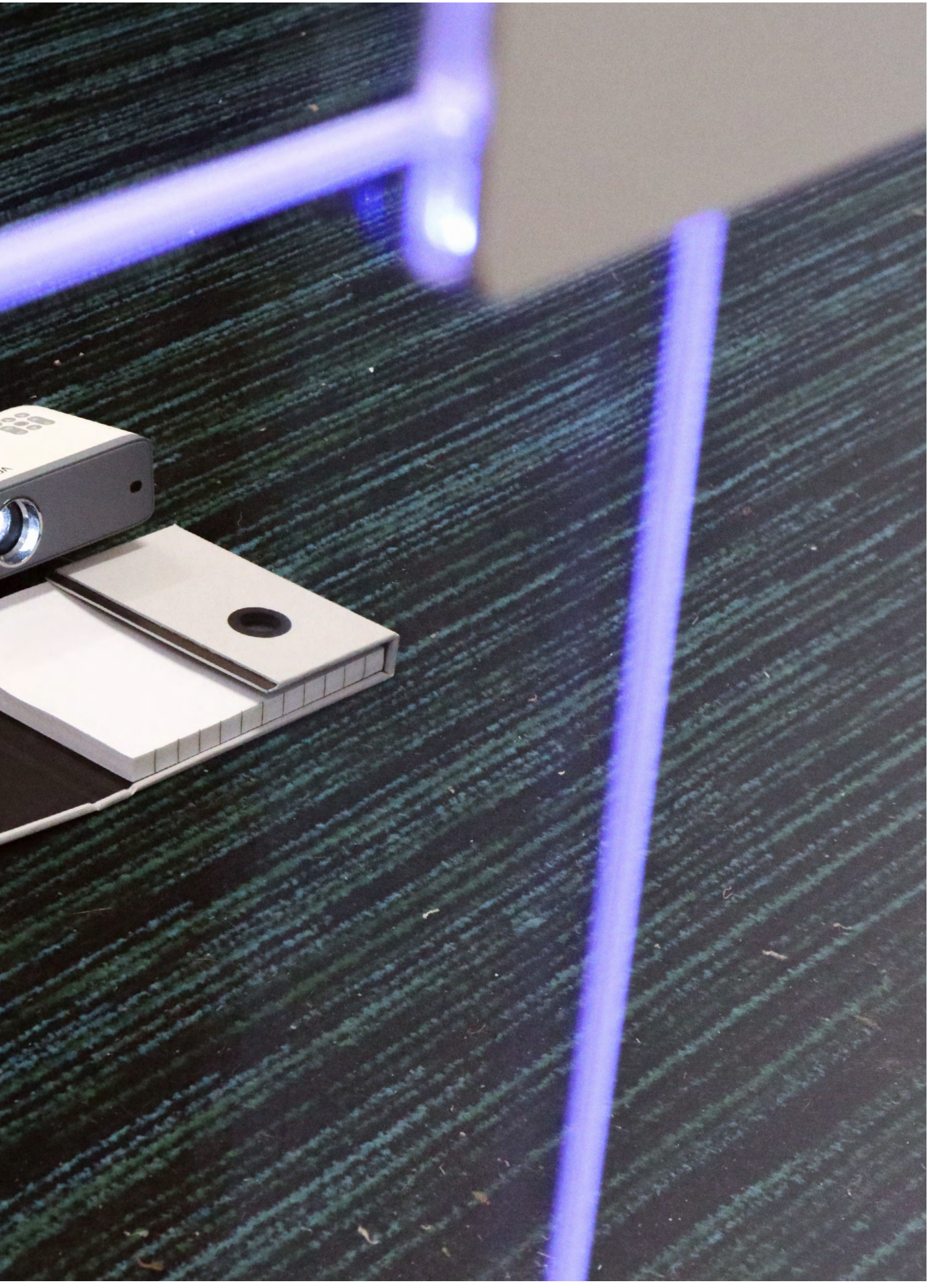

VOPLLS

VOPLLS
KEYSTONE

Llibre

Arc de seguretat (llibre)

Fotollibre
25,5 x 21 x 3 cm
100 pàgines
2025

Les dades enregistrades son recopilades en un llibre, entès com l'objecte relacionat de manera més directa amb la biblioteca, l'espai en que es troba.

L'objecte recopila fotogrames del vídeo i explora els interessos conceptuals relacionats amb l'acció. No només la documenta literalment, sinó que el llenguatge i l'objecte del llibre mateix juguen amb l'ortodòxia digital, destacant els problemes crítics del sistema binari, on el gest poètic de la dansa dels cossos al voltant del dispositiu de control es resol en una acció de resistència a la fredor de la simplificació digital.

La forma poètica es reprèn en el petit text present al mig del llibre, com una expressió pròpia de l'ésser humà, que difícilment pot ser replicada amb la mateixa calidesacorporal per una intel·ligència artificial.

El llibre incorpora un xip antirrobatori que activa els portals de vigilància, establint un paral·lelisme entre el retorn dels nostres cossos i el retorn del llibre, entre el control institucional i el gest físic de presència.

Portada

Portes. Les pàgines es passen verticalment, vinculat amb el moviment dels cossos passant per les portes.

Contingut

100 pàgines × 100 llocs disponibles al CRAI de Belles Arts. Cada pàgina tenia una imatge (cara dreta) i dos quadres de text amb números (al marge superior i inferior de la cara esquerra) que sumaven sempre 100; un pujava i l'altre baixava. A la pàgina central apareixia l'únic text del llibre: la sinopsi-poema que sintetitza la idea del projecte.

Imatges

Fotogrames del vídeo i captures de pantalla del panell web CRAI mostrant els canvis de color.
Error digital: en dues pàgines apareix un rectangle gris amb una creu, degut a un error a l'hora d'exportar document. Ens semblava adient mantenir aquell error tecnològic, del qual tracta el nostre projecte, mostrant el rastre de l'absència d'unes imatges que van desaparèixer per error.

23

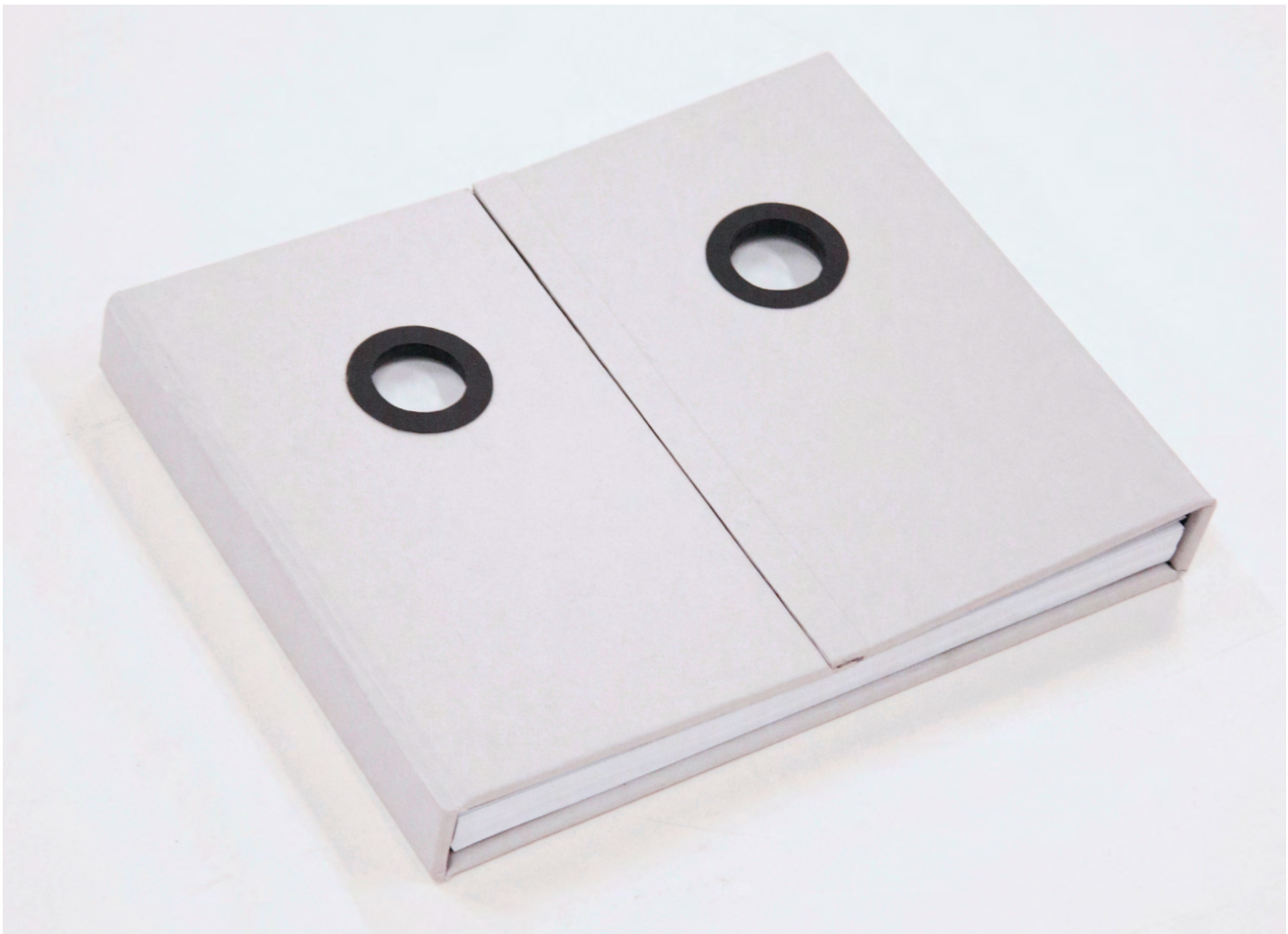

0
07:00
08:00
09:00
10:00
11:00
12:00
13:00
14:00
15:00

CONCLUSIONS

Aquest projecte posa el cos en relació amb les dades i mostra com els sistemes digitals de control poden ser alterats a través d'accions mínimes i performatives. El fals embús – "-1 llocs disponibles" – fa visible la fragilitat d'una informació que aparenta ser objectiva, així com el potencial del joc i la col·lectivitat per generar errors perceptibles. La intervenció assenyala la tensió entre observador i observat, entre el dins i el fora, entre el cos tangible i la dada intangible, i fa visibles formes d'autovigilància presents en la quotidianitat.

El vídeo i el llibre/autoedició documenten tant la recerca com l'acció efímera, i la seva formalització amplifica el gest performatiu, mantenint una relació interdependent: la presència física del llibre i la vídeo instal·lació no poden aparèixer alhora, establint una tensió entre presència material i representació digital.

El projecte suggereix que el cos pot introduir desajustos dins dels sistemes de control. Accions petites, sostingudes i compartides obren fissures en el flux de dades i creen un espai de fricció i atenció crítica.

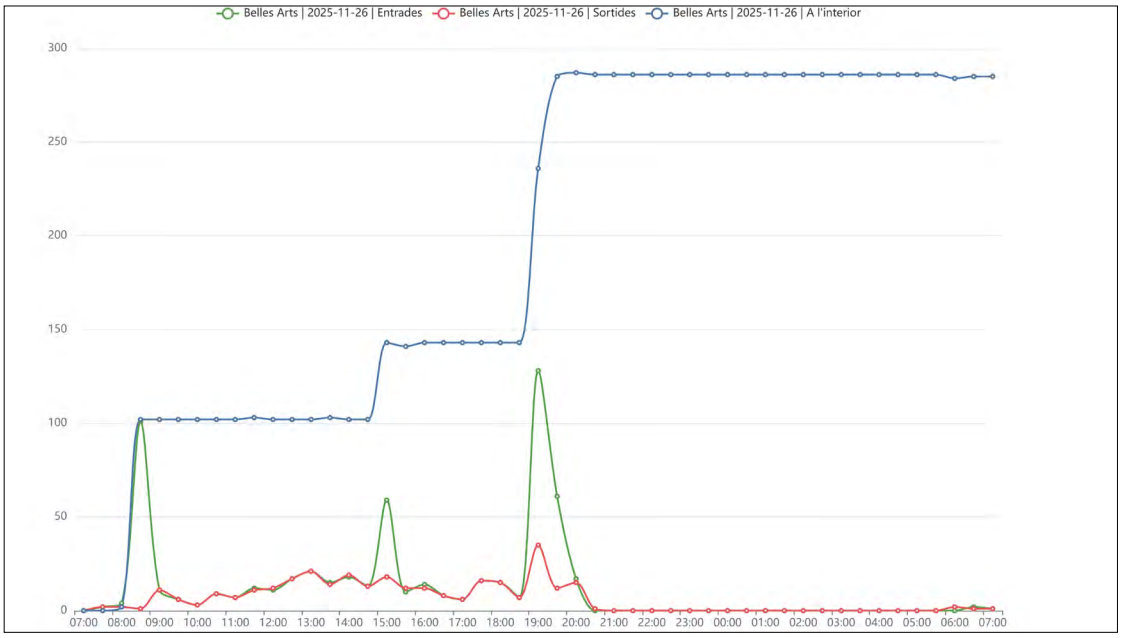

Fig 11. Gràfic lineal de la ocupació de la Biblioteca de Belles Arts durant l'acció. (26 de novembre del 2025)

BIBLIOGRAFIA
WEBGRAFIA

Friis, J. (2021). *Negotiations of in/visibility: Surveillance in Hito Steyerl's how not to be seen.* *https://ojs.library.queensu.ca/index.php/surveillance-and-society/article/view/13950/9531*

Olga Subirós & José Luis de Vicente (2014). *Big Bang Data*. Centre de Cultura Contemporània de Barcelona [Pàgina web]. 05/01/2026. https://www.cccb.org/ca/exposicions/fitxa/big-bang-data/45167

Santamaría, M. (s. f.). Mario Santamaría [Pàgina web]. 05/01/2026. https://www.mariosantamaria.net/

TechKovery SLU. (2025). *Soluciones RFID y EM para bibliotecas* [Lloc web]. Recuperat el 7 de gener de 2026. https://www.techkovery.es/

Universitat de Barcelona. (s. f.). *CRAI Biblioteca de Belles Arts* [Pàgina web]. Recuperat el 4 de gener de 2026. https://crai.ub.edu/coneix-el-crai/biblioteques/crai-biblioteca-de-belles-arts

TAULA D'IMATGES

Figura 1. Boltà, O. Sala-Planell, M. Sellés, J. Nichele, G. (2025). *Arc de Seguretat.* Fotograma del vídeo de l'acció.

Figura 2. Boltà, O. Sala-Planell, M. Sellés, J. Nichele, G. (2025). *Arc de Seguretat.* Fotograma del vídeo de l'acció. Nivell d'ocupació a la web del CRAI Biblioteca de Belles Arts durant la intervenció.

Figura 3. Santamaria, M. (2012–2014). Telephone Conversations. Fotograma de vídeo.

Figura 4. Steyerl, H. (2013). How Not to Be Seen: A Fucking Didactic Educational .MOV File. Fotograma de vídeo.

Figura 5. Boltà, O. Sala-Planell, M. Sellés, J. Nichele, G. (2025). *Arc de Seguretat.* Fotograma del vídeo de l'acció. Pantalla del dispositiu de seguretat de la Biblioteca de Belles Arts.

Figura 6. Boltà, O. Sala-Planell, M. Sellés, J. Nichele, G. (2025). *Arc de Seguretat.* Composició de fotogrames del vídeo de l'acció.

Figura 7. Techkovery (s.d..). Captura de pantalla del web corporatiu. Apartat Seguridad > Arcos de seguridad (consulta: 2025).

Figura 8. CRAI Biblioteca de Belles Arts (2025). Captura de pantalla del web. Recompte en viu dels llocs disponibles.

Figura 9. CRAI Biblioteca de Belles Arts (2025). Captura de pantalla del web. Panell del recompte en viu dels llocs disponibles durant les primeres proves.

Figura 10. Boltà, O. Sala-Planell, M. Sellés, J. Nichele, G. (2025). *Arc de Seguretat*. Fotograma del vídeo de l'acció.

Figura 11. CRAI Biblioteca de Belles Arts (2025). Gràfica lineal del nombre d'ocupació, entrades i sortides a la Biblioteca de Belles Arts (26 de novembre del 2025).